

ПРОТОКОЛ засідання Вченої ради ГАО
12.09.2019 р. № 10
м. Київ

Учену раду ГАО НАН України в складі 25 чоловік затверджено Постановою Бюро Відділення фізики й астрономії НАН України від 4 липня 2017 р. (протокол № 5) зі змінами, затвердженими Постановою Бюро Відділення фізики й астрономії НАН України від 18 грудня 2018 р. (протокол № 9).

ПРИСУТНІ: 20 членів Ученої ради – акад. НАН України **Я.С. Яцків** (голова Вченої ради), к.ф.-м.н. **С.Г. Кравчук** (заступник голови Вченої ради), к.ф.-м.н. **Л.М. Свачій** (учений секретар Ученої ради), чл.-кор. НАН України **Р.І. Костик**, чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгін**, д.ф.-м.н. **П.П. Берцик**, д.ф.-м.н. **Я.В. Павленко**, д.ф.-м.н. **П.П. Корсун**, д.ф.-м.н. **Ж.М. Длугач**, д.ф.-м.н. **Б.Ю. Жилияєв**, к.ф.-м.н. **І.Б. Вавилова**, к.ф.-м.н. **А.А. Василенко**, к.ф.-м.н. **В.Л. Ольшевський**, к.ф.-м.н. **О.А. Велесь**, к.ф.-м.н. **М.М. Медведський**, к.ф.-м.н. **П.Ф. Лазоренко**, к.т.н. **І.І. Синявський**, к.ф.-м.н. **Б.О. Шахов**, к.ф.-м.н. **С.М. Осіпов**, **В.Л. Костюченко** (голова профспілки)

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Обговорення запитів для НДР щодо участі в конкурсі ВФА НАН України на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230).
2. Обговорення проєктів щодо участі в конкурсі на здобуття грантів НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих учених НАНУ
(*доповідають: Ю.В. Бабик, В.Л. Ольшевський*).
3. Звітування молодих учених ГАО НАН України — стипендіатів НАН України та Президента України
(*доповідають: М.В. Іщенко; М.В. Соболєнко; Д.В. Добричева; Ю.Л. Колесник; А.А. Василенко; Л.М. Свачій*).
4. Про підсумки навчання в докторантурі А.А. Елиїва
(*доповідають В.Ю. Караченцева та І.Б. Вавилова*).
5. Звіт щодо виконання НДР «Оптичні спостереження Сонця та моделювання хвильових процесів в атмосфері Сонця»
(*доповідає чл.-кор. НАН України Н.Г. Щукіна*).
6. Обговорення рукопису навчального посібника «**Позагалактична астрономія. Книга 2**» (автори: Вавилова І.Б., Кудря Ю.М., Василенко А.А.) щодо рекомендації його до друку (*доповідає І.Б. Вавилова*).
7. Короткий звіт про закордонне стажування співробітника відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики ГАО НАН України Ю.В. Бабики в Університеті Ватерлоо, Канада
(*доповідає Ю.В. Бабик*).
8. Різне.

1. СЛУХАЛИ: Розгляд запитів на фундаментальні науково-дослідні роботи за програмно-цільовою та конкурсною тематикою (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.) щодо участі в конкурсі ВФА на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230)

Голова Вченої ради ГАО НАН України акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово голові астрофізичного семінару Обсерваторії С.Г. Кравчукові.

С.Г. Кравчук повідомив, що проекти запитів для НДР щодо участі в конкурсі ВФА НАН України на проведення наукових робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230) заслухано й обговорено на загальному астрофізичному семінарі 10 вересня 2019 р.; семінар ухвалив рішення: авторам проектів унести деякі зміни до проектів і доповісти про ці запити на засіданні Вченої ради ГАО НАН України 12 вересня ц.р.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово д.ф.-м.н. Я.В. Павленкові.

Я.В. Павленко докладно розповів про запит на виконання НДР «Пошук проявів екзокометної активності в планетних системах на різних етапах еволюції» (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.; науковий керівник: д.ф.-м.н. Я.В. Павленко) та відповів на запитання чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгіна, Б.Ю. Жиляєва, О.А. Велєся, П.П. Берцика** та **О.Ф. Стеклова**.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово чл.-кор. НАН України Р.І.Костикові.

Чл.-кор. НАН України **Р.І. Костик** докладно розповів про запит на виконання НДР «Можливий механізм світіння сонячних факелів: спостереження та чисельне моделювання» (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.; науковий керівник: д.ф.-м.н., чл.-кор. НАН України Р.І. Костик) і відповів на запитання чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгіна, Б.Ю. Жиляєва, В.А. Шемінової, П.П. Берцика, О.А. Велєся** та **О.Ф. Стеклова**.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово к.ф.-м.н. І.Б. Вавиловій.

І.Б. Вавилова докладно розповіла про запит на виконання НДР «е-Астрономія: властивості і розподіл галактик за спектральними і фотометричними даними оглядів неба» (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.; науковий керівник: к.ф.-м.н. І.Б. Вавилова) та відповіла на запитання **Б.Ю. Жиляєва** та **О.А. Велєся**.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово д.ф.-м.н. А.П. Відьмаченкові.

А.П. Відьмаченко докладно розповів про запит на виконання НДР «Фізика космічних вторгнень» (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.; науковий керівник: д.ф.-м.н. А.П. Відьмаченко) та відповів на запитання чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгіна, Я.В. Павленка** та **О.А. Велєся**.

В обговоренні виступу взяв участь д.ф.-м.н. **Б.Ю. Жиляєв**, доповнивши розповідь А.П. Відьмаченка.

Після цього члени Вченої ради проголосували щодо подання обговорюваних запитів до ВФА НАН України.

УХВАЛИЛИ:

За результатами голосування членів Ученої ради ГАО НАН України («за» – 20) підтримати подання до Відділення фізики і астрономії НАН України запиту на фундаментальну науково-дослідну роботу за програмно-цільовою та конкурсною тематикою «*Пошук проявів екзокометної активності в планетних системах на*

різних етапах еволюції» (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.; науковий керівник: д.ф.-м.н. Я.В. Павленко) щодо участі в конкурсі ВФА на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230).

За результатами голосування членів Ученої ради ГАО НАН України («за» – 20) підтримати подання до Відділення фізики і астрономії НАН України запиту на фундаментальну науково-дослідну роботу за програмно-цільовою та конкурсною тематикою *«Можливий механізм світіння сонячних факелів: спостереження та чисельне моделювання»* (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.; науковий керівник: д.ф.-м.н., чл.-кор. НАН України Р.І. Костик) щодо участі в конкурсі ВФА на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230).

За результатами голосування членів Ученої ради ГАО НАН України («за» – 19, «утр.» – 1) підтримати подання до Відділення фізики і астрономії НАН України запиту на фундаментальну науково-дослідну роботу за програмно-цільовою та конкурсною тематикою *«e-Астрономія: властивості і розподіл галактик за спектральними і фотометричними даними оглядів неба»* (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.; науковий керівник: к.ф.-м.н. І.Б. Вавилова) щодо участі в конкурсі ВФА на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230).

За результатами голосування членів Ученої ради ГАО НАН України (за – 15, «утр.» – 5) підтримати подання до Відділення фізики і астрономії НАН України запиту на фундаментальну науково-дослідну роботу за програмно-цільовою та конкурсною тематикою *«Фізика космічних вторгнень»* (термін виконання: січень 2020 – грудень 2021 рр.; науковий керівник: д.ф.-м.н. А.П. Відьмаченко) щодо участі в конкурсі ВФА на проведення наукових (науково-технічних) робіт за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230).

2. СЛУХАЛИ: Обговорення проєктів щодо участі в конкурсі на здобуття грантів НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих учених НАН України.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** повідомив про конкурс на здобуття грантів НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих учених Академії щодо проведення наукових досліджень з січня 2020 до грудня 2021 рр. і додав, що для цього конкурсу підготували документи два колективи молодих учених ГАО НАН України (керівники проєктів: Ю.В. Бабики та І.А. Зінченко).

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово к.ф.-м.н. Ю.В. Бабики.

Ю.В. Бабики докладно розповів про запит на виконання наукового проєкту «Вплив активних ядер галактик на міжгалактичні і міжкластерні середовища».

Виступивши, доповідач відповів на запитання **П.П. Берцика**, **Б.Ю. Жиляєва**, **О.Ф. Стеклова** та акад. НАН України **Я.С. Яцківа**.

А.А. Василенко доповнив відповідь Ю.В. Бабики на запитання Б.Ю. Жиляєва.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово к.ф.-м.н. В.Л. Ольшевському.

В.Л. Ольшевський докладно розповів про запит на виконання наукового проєкту «Дослідження еволюції галактик за хімічним складом та динамікою зоряної та газової компоненти».

УХВАЛИЛИ:

За результатами голосування Вченої ради ГАО НАН України («за» — 20) підтримати подання запиту щодо виконання НДР «Вплив активних ядер галактик на

міжгалактичні і міжкластерні середовища» (наук. керівник: Ю.В. Баби́к) для участі в конкурсі на здобуття грантів НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих учених НАН України.

За результатами голосування Вченої ради ГАО НАН України («за» — 20) підтримати подання запиту щодо виконання НДР «Дослідження еволюції галактик за хімічним складом та динамікою зоряної та газової компоненти» (наук. керівник: І.А.Зінченко) для участі в конкурсі на здобуття грантів НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих учених НАН України.

3. СЛУХАЛИ: Звітування молодих учених ГАО НАН України — стипендіатів НАН України та Президента України про їхню наукову роботу за звітний період.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** по черзі надав слово М.В. Іщенко, М.О.Соболенко, Д.В. Добричевій, Ю.Л. Колесникові, А.А. Василенкові та Л.М. Свачій.

М.В. Іщенко, М.О. Соболенко, Д.В. Добричева, Ю.Л. Колесник, А.А.Василенко коротко розповіли про свою поточну наукову роботу (з травня 2019 р.).

Л.М. Свачій прочитала звіт С.М. Похвали про його поточну наукову роботу (з травня 2019 р.).

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіти стипендіатів НАН України Колесника Ю.Л., Похвали С.М. й Василенка А.А. та стипендіатів Президента України Іщенко М.В., Соболенко М.О. й Добричевої Д.В. про їхню поточну наукову роботу за звітний період (з травня 2019 р.).

4. СЛУХАЛИ: Про підсумки навчання в докторантурі ГАО НАН України А.А. Еліїва.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово зав. відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики к.ф.-м.н. І.Б. Вавиловій.

І.Б. Вавилова розповіла про наукові результати с. н. с. названого відділу к.ф.-м.н. А.А. Еліїва впродовж його навчання в докторантурі ГАО НАН України, а також представила відповідний звіт А.А. Еліїва (див. Додаток до цього протоколу) й наголосила, що цей звіт заслухано на семінарі відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики ГАО НАН України й визнано проходження докторантури успішним (протокол № 5 семінару від 09.09.2019 р.).

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово с.н.с. відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики д.ф.-м.н. В.Ю. Караченцевій — науковому консультантові А.А. Еліїва.

В.Ю. Караченцева розповіла про суть дисертаційної роботи А.А. Еліїва на здобуття наукового ступеня доктора фізико-матем. наук. Метою дисертаційної роботи «*Космічні порожнини: структура і процеси в них та навколо на різних червоних зміщеннях*» є всебічне вивчення космічних войдів, що займають більш ніж половину об'єму Місцевого Всесвіту з низькою густиною матерії. Дисертація складається зі вступу та семи розділів, які охоплюють три основних напрями дослідження: властивості войдів, методи їх виокремлення; активні ядра галактик та особливості великомасштабного розподілу; високоенергетичні процеси у войдах.

УХВАЛИЛИ: Уважати успішним навчання Андрія Андрійовича Елиїва в докторантурі ГАО НАН України; затвердити звіт стосовно завершення навчання в докторантурі ГАО НАН України А.А. Елиїва.

5. СЛУХАЛИ: Звіт щодо виконання НДР «Оптичні спостереження Сонця та моделювання хвильових процесів в атмосфері Сонця».

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово чл.-кор. НАН України, д.ф.-м.н. Н.Г. Щукіній.

Чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна** розповіла про підсумки виконання НДР за договірною тематикою «Оптичні спостереження Сонця та моделювання хвильових процесів в атмосфері Сонця» (наук. кер.: чл.-кор. НАН України Н.Г. Щукіна; номер держреєстрації: 0119U103753; термін виконання: серпень—вересень 2019 р.).

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт щодо виконання НДР за договірною тематикою «*Оптичні спостереження Сонця та моделювання хвильових процесів в атмосфері Сонця*» (наук. кер.: чл.-кор. НАН України Н.Г. Щукіна; номер держреєстрації: 0119U103753; термін виконання: серпень—вересень 2019 р.).

6. СЛУХАЛИ: Обговорення рукопису навчального посібника «*Позагалактична астрономія. Книга 2*» (автори: *Вавилова І.Б., Кудря Ю.М., Василенко А.А.*) щодо рекомендації його до друку та подання його на розгляд до Відділення фізики й астрономії НАН України з метою внесення до плану НВР НАН України на наступний рік.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово завідувачці відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики к.ф.-м.н. І.Б. Вавиловій.

І.Б. Вавилова розповіла про рукопис навчального посібника «*Позагалактична астрономія. Книга 2*» (автори: *Вавилова І.Б., Кудря Ю.М., Василенко А.А.*) та попросила Вчену раду рекомендувати цей рукопис до друку.

УХВАЛИЛИ: За результатами голосування членів Ученої ради ГАО НАН України (за – 20, проти – 0, утрималися – 0) рукопис навчального посібника

«*Позагалактична астрономія. Книга 2*»

(автори: *Вавилова І.Б., Кудря Ю.М., Василенко А.А.*)

рекомендувати до друку та подання на розгляд до Відділення фізики й астрономії НАН України з метою внесення до плану НВР НАН України на наступний рік.

7. СЛУХАЛИ: Короткий звіт про закордонне стажування співробітника ГАО НАН України Ю.В. Бабика в Університеті Ватерлоо, Канада.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово старшому науковому співробітникові відділу позагалактичної астрономії та астроінформатики ГАО НАН України к.ф.-м.н. Ю.В. Бабику.

Ю.В. Бабик провітував про своє стажування (26 лютого – 15 серпня 2019 р.) в Університеті Ватерлоо, Онтаріо, Канада.

Мета стажування — спільні наукові дослідження зі зарубіжними колегами за тематикою: вивчення розподілу гарячого й холодного молекулярного газу в скупченнях галактик, у галактичних групах та еліптичних галактиках на основі даних рентгенівських і радіотелескопів.

Протягом стажування опубліковано одну наукову статтю, дві наукові статті прийнято до друку, ще чотири перебувають на стадії рецензування.

УХВАЛИЛИ:

Інформацію про закордонне стажування співробітника ГАО НАН України Ю.В. Бабика в Університеті Ватерлоо (Онтаріо, Канада) впродовж 26 лютого – 15 серпня 2019 р. взяти до відома.

8. СЛУХАЛИ:

а) Про лист НВР НАН України щодо подання рукописів книжок від наукових установ НАН України.

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** проінформував про лист Науково-видавничої ради (НВР) НАН України № 33/143-2 від 28 травня 2019 р. У листі йдеться про формування планів видавництв, які перебувають у віданні НАН України, а також про те, що установи НАН України мають до 15 вересня ц. р. подати рукописи книжок до відповідних відділень Академії з метою внесення до планів видавництв на наступний рік. У листі також докладно сказано про умови щодо подання рукописів.

б) Про рекомендацію до друку чергового випуску часопису «Advances In Astronomy And Space Physics» (Volume 9, Issue 1-2, 2019).

Акад. НАН України **Я.С. Яцків** надав слово к.ф.-м.н. В.Я. Чолію.

В.Я. Чолій розповів про рукопис чергового випуску наукового часопису «Advances In Astronomy And Space Physics» (Volume 9, Issue 1-2, 2019), до якого увійшло п'ять статей.

УХВАЛИЛИ:

а) Інформацію про лист НВР НАН України щодо подання рукописів книжок від наукових установ НАН України взяти до відома.

б) Рекомендувати до друку рукопис чергового випуску наукового часопису «Advances In Astronomy And Space Physics» (Volume 9, Issue 1-2, 2019).

Додаток до протоколу: [Звіт стосовно завершення навчання в докторантурі ГАО НАН України к. ф.-м. н. Еліїва Андрія Андрійовича.](#)

Голова Вченої ради ГАО НАН України _____ акад. НАН України Я.С. Яцків,

учений секретар Ученої ради ГАО НАН України _____ Л.М. Свачій.